

SOCIALE VERKLARINGEN

Sociale verklaringen

SOCIALE KERNCIJFERS

	EENHEID	TOELICHTING	2013	2014	2015	2016	2017
Personeelsbestand (geconsolideerde ondernemingen)	aantal	S2	10.190	10.368	10.429	9.921	9.769
Tijdelijke contracten	% personeelsbestand	S2	3,42	3,62	3,91	3,45	3,86
Vrouwelijke werknemers	% personeelsbestand	S2	21,53	21,68	21,72	21,60	21,92
Vrouwelijke managers	% personeelsbestand	S2	20,52	21,25	22,18	22,11	22,37
Vrouwen bij het senior management	% personeelsbestand	S2	8,70	8,33	9,49	9,09	6,77
Vrouwelijke managers in operationele functies	%	S2	-	-	-	14,27	15,55
Niet-EU-burgers bij het senior management	%	S2	-	-	-	16,67	18,05
Gemiddeld aantal opleidingsuren per werknemer	uren/werknemer	S3	45,18	45,59	45,06	41,49	45,33
Werknemers die een jaarlijkse evaluatie hebben	% personeelsbestand	S3	95,65	95,82	95,97	96,03	98,29
Vrijwillige vertrekkers	% personeelsbestand	S3	3,33	3,42	3,35	4,10	5,03
Werknemers vertegenwoordigd door een vakbond of gedekt door een collectieve arbeidsovereenkomst	% personeelsbestand	S4	71,33	71,44	71,11	69,41	65,41
Blootstellingsgraad 'alle biomarkers geaggregeerd' ⁽¹⁾	%	S6	2,6	1,8	2,3	3,2	2,7
Aantal werkgerelateerde aandoeningen	aantal	S6	14	21	12	12	11
Mensen met platina overgevoeligheid	aantal	S6	4	4	0	1	1
Dodelijke ongevallen	aantal	S7	0	2	0	1	0
Ongevallen met werkverlet	aantal	S7	35	37	47	59	51
Ongevallen met werkverlet contractors	aantal	S7	22	11	9	15	22
Frequentiegraad ongevallen met werkverlet	ongevallen/miljoen gewerkte uren	S7	2,08	2,16	2,66	3,34	3,01
Ernstgraad ongevallen met werkverlet	verloren dagen/duizend gewerkte uren	S7	0,10	0,94	0,12	0,56	0,09

(1) Verhouding tussen het aantal monitoringresultaten die de streefwaarden van Umicore voor relevante gevaarlijke stoffen overschrijden, en het totale aantal monitoringresultaten.

TOELICHTINGEN BIJ DE SOCIALE KERNCIJFERS

S1 REIKWIJDTE VAN DE SOCIALE VERKLARINGEN

In totaal zijn 92 geconsolideerde sites opgenomen in de HR-gerelateerde toelichtingen bij de sociale rapportage (S2 tot S5).

Dit zijn er 10 minder dan in 2016, vooral wegens afstotingen. De belangrijkste impact is toe te schrijven aan de afstoting van de businessunit Building Products en de overnames in Catalysis.

De sites rapporteren gegevens over het volledige jaar voor de sociale indicatoren. De voorgestelde indicatoren steunen op de gegevens van volledig geconsolideerde bedrijven, tenzij anders vermeld.

De personeelsgerelateerde indicatoren omvatten de gegevens voor de vestigingen die van Haldor Topsoe werden overgenomen. Bij de andere indicatoren worden deze vestigingen echter niet meegerekend, omdat ze pas vanaf december deel uitmaakten van Umicore. Personeels- en andere indicatoren voor de afgestoten sites van Building Products en voor de sites van Thin Film Products in China worden niet meegerekend.

De cijfers uit het verleden (2016 en vroeger) werden niet aangepast.

S2 PERSONEELSBESTAND

GEGEVENS VOOR DE GROEP

	EENHEID	2013	2014	2015	2016	2017
Personeelsbestand (geconsolideerde ondernemingen)	aantal	10.190	10.368	10.429	9.921	9.769
Personeelsbestand (geassocieerde ondernemingen)	aantal	3.867	3.706	3.301	3.196	3.360
Mannelijke werknemers	aantal	7.996	8.120	8.164	7.778	7.628
Vrouwelijke werknemers	aantal	2.194	2.248	2.265	2.143	2.141
Voltijdsequivalent	aantal	-	-	-	9.716	9.574
Werknemers < 30 jaar	aantal	-	-	-	1.620	1.697
Werknemers tussen 30 en 50 jaar	aantal	-	-	-	5.605	5.504
Werknemers > 55 jaar	aantal	-	-	-	2.696	2.568
Tijdelijke contracten	% personeelsbestand	3,42	3,62	3,91	3,45	3,86
Vrouwelijke werknemers	% personeelsbestand	21,53	21,68	21,72	21,60	21,92
Vrouwelijke managers	% personeelsbestand	20,52	21,25	22,18	22,11	22,37
Vrouwen bij het senior management	% personeelsbestand	8,70	8,33	9,49	9,09	6,77
Vrouwelijke managers in operationele functies	%	-	-	-	14,27	15,55
Niet-EU-burgers bij het senior management	%	-	-	-	16,67	18,05

Personeelsbestand: Het aantal personeelsleden op de loonlijst van Umicore voor de volledig geconsolideerde bedrijven op het eind van de periode.

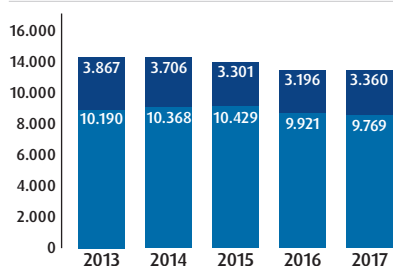
Dit aantal omvat deeltijdse en tijdelijke werknemers maar geen werknemers met een 'slapend' contract, langdurig zieke werknemers en werknemers in onderaanneming.

Tijdelijke overeenkomst: Umicore-medewerkers met een tijdelijke overeenkomst die deel uitmaken van het personeel van volledig geconsolideerde bedrijven.

Voltijds equivalent: Het VTE van een werknemer wordt berekend door het feitelijke werkstelsel, de uren en shifts te delen door het werkstelsel, de uren en shifts van een voltijdse werknemer op het eind van de periode in volledig geconsolideerde bedrijven.

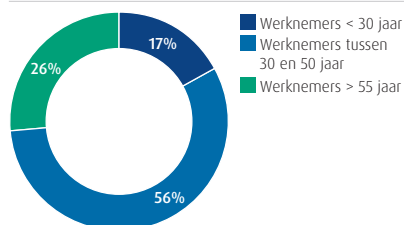
Dit geldt voor al wie per uur of per maand wordt betaald, managers en stagiairs op de loonlijst van Umicore op het eind van het gerapporteerde halfjaar, met inbegrip van deeltijdse en tijdelijke werknemers, maar zonder de werknemers met een 'slapend' contract (loopbaanonderbreking, zwangerschapsverlof, ouderschapsverlof enz.), langdurig zieke werknemers (landspecifieke duur van de langdurige afwezigheid) en vervroegd gepensioneerden.

PERSONEELSBESTAND

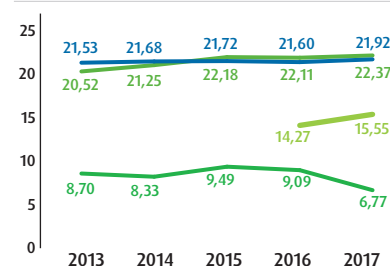

■ Volledig geconsolideerde ondernemingen
■ Geassocieerde ondernemingen

PERSONEELSBESTAND – LEEFTIJDOPDELING

VERTEGENWOORDIGING VROUW

— Alle werknemers
— Alle kaderleden
— Hoger kader
— In 'business operations'-managementfuncties

SOCIALE VERKLARINGEN

TOTAAL AANTAL PERSONEELSLEDEN

Het totaal aantal personeelsleden steeg met 12 medewerkers naar in totaal 13.129. Voor de volledig geconsolideerde bedrijven daalde het aantal personeelsleden met 152 mensen naar 9.769, vooral door de afstoting van Building Products. Terwijl de afstoting van Building Products op zich tot een grotere daling van het aantal personeelsleden zou hebben geleid, kenden de business groups Catalysis en Energy & Surface Technologies een groei, zodat de totale afname beperkt bleef.

Bij de geassocieerde bedrijven was er een stijging met 164 werknemers, gedragen door organische groei in Element Six Abrasives.

Het aantal VTE's komt met 9.574 (geconsolideerd) zeer dicht bij de gerapporteerde headcount van 9.769. Dit weerspiegelt het feit dat de meeste Umicore-werknemers op voltijdse basis werken.

TIJDELIJKE OVEREENKOMSTEN

Het percentage tijdelijke overeenkomsten in de volledig geconsolideerde bedrijven steeg licht naar 3,86% in 2017.

GENDERSPREIDING

Het percentage vrouwen in de werknemerspopulatie van de volledig geconsolideerde ondernemingen bedroeg 21,92%. In de voorbije zes jaar bleef dit cijfer nagenoeg stabiel tussen 21% en 22%. Vrouwen zijn meer vertegenwoordigd in de administratieve en commerciële functies dan in de industriële operaties.

GENDERSPREIDING – SENIOR MANAGERS

Hoewel het totale percentage vrouwelijke werknemers vrijwel stabiel is gebleven (zie hoger), toont het percentage vrouwelijke managers een geleidelijke stijging van 18,65% in 2010 naar 22,37% in 2017. Het percentage vrouwen in het senior management is in de voorbije twee jaar gedaald naar 6,77%. Het is onze ambitie om tegen 2020 te evolueren naar 15% vrouwen in senior managementfuncties.

VROUWEN IN MANAGEMENTFUNCTIES BIJ 'BUSINESS OPERATIONS'

Om de loopbaanontwikkeling te kunnen opvolgen, hebben we het concept managementfuncties in 'business operations' gedefinieerd. Dit verwijst naar functies in de domeinen operations, sales en algemeen management. Binnen het topmanagement zijn deze functies goed voor 55% van de groep, tegenover 45% voor de ondersteunende functies.

Sinds 2016 monitoren we nauwkeurig het percentage vrouwen in deze 'business operations' functies, omdat deze functies het pad lijken te effenen naar hogere functies. In 2017 steeg het percentage vrouwen in 'business operations' functies op managementniveau naar 15,55% tegenover 14,27% in 2016.

NIET-EUROPESE VERTEGENWOORDIGING IN SENIOR-MANAGEMENTFUNCTIES

Sinds 2016 monitoren we ook het percentage niet-Europese vertegenwoordiging in senior-managementfuncties, als een diversiteitsindicator. In 2017 steeg dit percentage naar 18,05% tegen 16,67% in 2016.

REGIONALE GEGEVENS

	EEENHEID	EUROPA	NOORD-AMERIKA	ZUID-AMERIKA	AZIË/OCEANIË	AFRIKA	UMICORE GROUP
Personeelsbestand (geconsolideerde ondernemingen)	aantal	5.782	858	685	2.182	262	9.769
Personeelsbestand (geassocieerde ondernemingen)	aantal	1.098	17	446	1.027	772	3.360
Mannelijke werknemers	aantal	4.561	672	506	1.729	160	7.628
Vrouwelijke werknemers	aantal	1.221	186	179	453	102	2.141
Voltijdsequivalent	aantal	5.603,61	853,81	684,50	2.180,00	251,64	9.573,56
Tijdelijke contracten	% personeelsbestand	5,07	0,58	0,88	3,30	0,38	3,86

SOCIALE VERKLARINGEN

GEGEVENS VOOR DE BUSINESS GROUPS

	EEENHEID	CATALYSIS	ENERGY & SURFACE TECHNOLOGIES	RECYCLING	CORPORATE	UMICORE GROUP
Personeelsbestand (geconsolideerde ondernemingen)	aantal	2.952	2.716	3.092	1.009	9.769
Personeelsbestand (geassocieerde ondernemingen)	aantal	0	917	0	2.443	3.360
Mannelijke werknemers	aantal	2.359	2.118	2.557	594	7.628
Vrouwelijke werknemers	aantal	593	598	535	415	2.141
Voltijdsequivalent	aantal	2.924,67	2.709,88	3.061,37	877,64	9.573,56
Tijdelijke contracten	% personeelsbestand	4,51	4,34	2,94	3,47	3,86

GLOBAAL OVERZICHT VAN DE SITES EN DE WERKNEMERS

	INDUSTRIËLE SITES	O&O TECHNISCHE CENTRA	ANDERE SITES	AANTAL WERKNEMERS
Europa	1			
Oostenrijk	3	1	1	137
België	1	1		2.898
Denemarken	3		2	101
Frankrijk	5 (1)	2	1 (1)	244
Duitsland	(1)			1.985 (366)
Ierland	1		2	(541)
Italië	1	1		80
Liechtenstein			1	83
Luxemburg	1			11
Nederland	1		1	47
Polen			1	94
Portugal			1	5
Rusland			1	7
Spanje	1		1 (1)	4
Zweden			1	39 (8)
Zwitserland	1	(1)	3 (1)	3
Verenigd Koninkrijk	1 (1)		3 (1)	44 (183)
Azië/Oceanië				
Australië			1	9
China	5 (3)	1	5 (1)	906 (1.014)
India	1		1	71
Japan	2	3	2 (1)	174 (9)
Filippijnen	1			79
Zuid-Korea	3	2	2	744
Taiwan			2	21
Thailand	2		1	178
Verenigde Arabische Emiraten			(1)	(4)
Noord-Amerika				
Canada	3			226
Mexico			1	5
Verenigde Staten	9	2	3 (1)	627 (17)

SOCIALE VERKLARINGEN

	INDUSTRIËLE SITES	O&O TECHNISCHE CENTRA	ANDERE SITES	AANTAL WERKNEMERS
Zuid-Amerika				
Argentinië	1			59
Brazilië	4	1		626
Peru	(1)			(446)
Afrika				
Zuid-Afrika	1 (1)		1	262 (772)
Totaal	51 (7)	14 (1)	35 (7)	9.769 (3.360)

De cijfers tussen haakjes betekenen 'waarvan geassocieerde en joint-ventureondernemingen'. Sites die zowel over productie-installaties als over kantoren beschikken (bv. Hanau, Duitsland) worden enkel als productiesite geassocieerd. Enkele van onze productiesites en R & D | technische centra bevinden zich op dezelfde site maar worden apart geteld.

S3 BETROKKENHEID VAN DE MEDEWERKERS

GEGEVENS VOOR DE GROEP

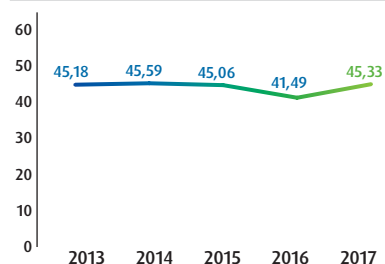
	EENHEID	2013	2014	2015	2016	2017
Werknemers die een jaarlijkse evaluatie hebben	% personeelsbestand	95,65	95,82	95,97	96,03	98,39
Gemiddeld aantal opleidingsuren per werknemer	uren/werknemer	45,18	45,59	45,06	41,49	45,33
Gemiddeld aantal opleidingsuren per werknemer - mannen	uren/werknemer	45,82	48,09	45,32	42,38	46,53
Gemiddeld aantal opleidingsuren per werknemer - vrouwen	uren/werknemer	42,26	39,76	47,39	38,28	41,01
Gemiddeld aantal opleidingsuren per werknemer - kaderpersoneel	uren/werknemer	41,41	37,18	34,24	41,03	38,54
Gemiddeld aantal opleidingsuren per werknemer - andere werknemerscategorieën	uren/werknemer	44,82	46,29	46,09	41,52	46,44
Vrijwillige vertrekkers - ratio	% personeelsbestand	3,33	3,42	3,35	4,10	5,03
Vrijwillige vertrekkers - mannen	aantal	253	273	280	309	404
Vrijwillige vertrekkers - vrouwen	aantal	89	80	69	97	70

Opleidingsuren: Gemiddeld aantal opleidingsuren per werknemer voor alle soorten opleidingen (formeel, training op de werkvloer, e-learning, enz.) waarvoor het bedrijf ondersteuning biedt en die relevant zijn voor de businessunit of het bedrijf. Het totale aantal opleidingsuren wordt gedeeld door het totale aantal werknemers van de volledig geconsolideerde bedrijven.

Vrijwillig vertrek: Aantal werknemers dat het bedrijf uit vrije wil verlaat (exclusief pensionering en afloop van een overeenkomst van bepaalde duur). Dit cijfer heeft betrekking op de werknemers van de volledig geconsolideerde bedrijven.

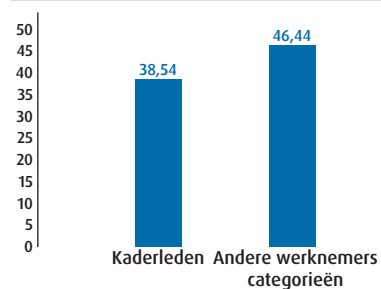
GEMIDDELD AANTAL OPLEIDINGSUREN PER WERKNEMER

uren/werknemer

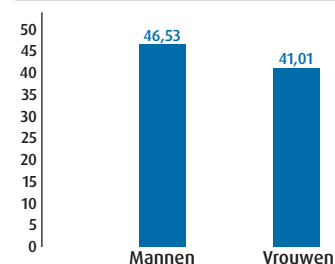
GEMIDDELD AANTAL OPLEIDINGSUREN PER WERKNEMERSCATEGORIE

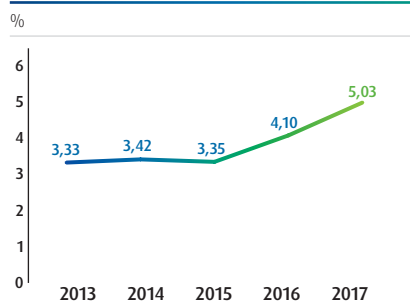
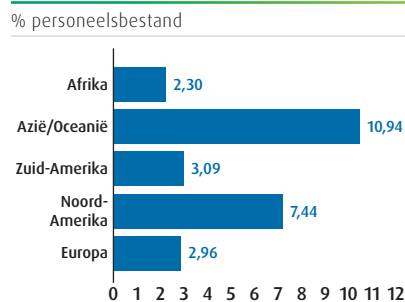
uren/werknemer

GEMIDDELD AANTAL OPLEIDINGSUREN PER WERKNEMER - MAN/VROUW

uren/werknemer

VRIJWILLIGE VERTREKKERS – RATIO**VRIJWILLIGE VERTREKKERS – RATIO****REGIONALE GEGEVENS**

	EENHEID	EUROPA	NOORD-AMERIKA	ZUID-AMERIKA	AZIË/OCEANIË	AFRIKA	UMICORE GROUP
Gemiddeld aantal opleidingsuren per werknemer	uren/werknemer	39,02	39,15	72,57	58,55	29,87	45,33
Werknemers die een jaarlijkse evaluatie hebben	% personeelsbestand	98,68	96,59	98,82	97,64	98,85	98,29
Vrijwillige vertrekkers – ratio	% personeelsbestand	2,96	7,44	3,09	10,94	2,30	5,03

GEGEVENS VOOR DE BUSINESS GROUPS

	EENHEID	CATALYSIS	ENERGY & SURFACE TECHNOLOGIES	RECYCLING	CORPORATE	UMICORE GROUP
Gemiddeld aantal opleidingsuren per werknemer	uren/werknemer	45,22	49,06	43,63	41,02	45,33
Werknemers die een jaarlijkse evaluatie hebben	% personeelsbestand	96,69	97,92	99,48	99,90	98,29
Vrijwillige vertrekkers – ratio	% personeelsbestand	5,13	8,48	2,85	2,41	5,03

OPLEIDINGSUREN

In 2017 bedroeg het gemiddelde aantal opleidingsuren per werknemer 45,33 uur. Dit is een stijging tegenover 2016. We sluiten opnieuw aan bij het gemiddelde aantal van de vorige jaren.

Deze stijging is gedeeltelijk toe te schrijven aan grotere opleidingsinspanningen op de groeisites, die meer 'onboarding'-inspanningen moeten leveren voor hun pas gerekruteerd personeel.

Uit de gegevens blijkt dat de managers minder uren opleiding krijgen (38,54 uur) dan andere medewerkers (46,44 uur). Dit weerspiegelt de forse inspanningen voor on-the-job training van nieuw aangeworven operators.

JAARLIJKSE EVALUATIE

In 2017 hebben bijna alle werknemers (98,39%) van volledig geconsolideerde bedrijven minstens één keer per jaar een evaluatiegesprek om hun ontwikkeling te bespreken.

VRIJWILLIGE VERTREKKERS

In de vorige vijf jaar schommelde het percentage medewerkers dat het bedrijf vrijwillig verliet tussen 3,2 en 3,8%. In de voorbije twee jaar is dit percentage gestegen naar 5,03% in 2017. Net als in de vorige jaren zien we aanzienlijke regionale verschillen, waarbij Azië-Pacific het hoogste personeelsverloop rapporteert (10,94%) tegenover Afrika (2,30%) en Europa (2,96%). Het hoge personeelsverloop in Azië-Pacific is niet louter een Umicore-gegeven en kan worden verklaard door de zeer competitieve en veranderlijke arbeidsmarkt in bepaalde groeilanden.

VRIJWILLIGE VERTREKKERS – GENDER

14,77% van de werknemers die het bedrijf vrijwillig verlieten, waren vrouwen. Dat is minder dan de 21,92% vrouwen in het personeelsbestand van de volledige geconsolideerde bedrijven.

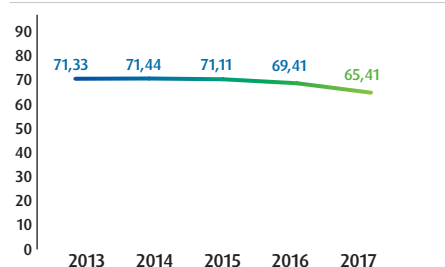
S4 WERKNEMERSRELATIES

GEGEVENS VOOR DE GROEP

	EENHEID	2013	2014	2015	2016	2017
Werknemers vertegenwoordigd door een vakbond of gedekt door een collectieve arbeidsovereenkomst	% personeelsbestand	71,33	71,44	71,11	69,41	65,41

WERKNEMERS VERTEGENWOORDIGD DOOR EEN VAKBOND OF GEDEKT DOOR EEN COLLECTIEVE ARBEIDSOVEREENKOMST

% personeelsbestand

REGIONALE GEGEVENS

	EENHEID	EUROPA	NOORD-AMERIKA	ZUID-AMERIKA	AZIË/OCEANIË	AFRIKA	UMICORE GROUP
Werknemers vertegenwoordigd door een vakbond of gedekt door een collectieve arbeidsovereenkomst	% personeelsbestand	84,23	8,39	92,99	31,44	47,71	65,41

GEGEVENS VOOR DE BUSINESS GROUPS

	EENHEID	CATALYSIS	ENERGY & SURFACE TECHNOLOGIES	RECYCLING	CORPORATE	UMICORE GROUP
Werknemers vertegenwoordigd door een vakbond of gedekt door een collectieve arbeidsovereenkomst	% personeelsbestand	49,80	52,84	87,74	76,51	65,41

VAKBONDEN EN COLLECTIEVE ARBEIDSOVEREENKOMST

In totaal is 65,41% van de Umicore-werknemers lid van een vakbondsorganisatie en/of wordt over hun loonniveau onderhandeld via een collectieve overeenkomst. Regionaal zijn er grote verschillen in de vakbondsvertegenwoordiging. Ze is het grootst in Zuid-Amerika en Europa en het kleinst in Noord-Amerika en Azië-Pacific. De afname in 2017 heeft vooral te maken met de afstoting van Building Products.

AKKOORD VOOR DUURZAME ONTWIKKELING

In 2007 ondertekende Umicore een Akkoord voor Duurzame Ontwikkeling met de Internationale vakbond IndustriALL. Dit werd in 2015 opnieuw vernieuwd voor een periode van vier jaar. In dit akkoord verbindt Umicore zich tot een aantal principes, zoals het verbod op kinder- en dwangarbeid en de erkenning van het recht van haar werknemers om zich te organiseren en om deel te nemen aan de collectieve onderhandelingen.

Alle sites worden jaarlijks intern doorgelicht. Uit deze doorlichting bleek dat geen enkele site van Umicore een specifiek risico toonde om een inbreuk te plegen op één van de principes van dit akkoord.

S5 GEDRAGSCODE

In 2011 organiseerde Umicore voor het eerst een systematische interne rapportage voor het geheel van de Groep over problemen in verband met de gedragscode. In 2017 werden in totaal 14 gevallen gerapporteerd waarbij in totaal 15 werknemers betrokken waren. De genomen maatregelen varieerden van een waarschuwingsbrief tot ontslag.

S6 GEZONDHEID OP HET WERK

Alle geconsolideerde industriële sites waarover Umicore operationele controle heeft, maken deel uit van de rapporteringsscope over gezondheid op het werk. Ten opzichte van 2016 wordt niet meer gerapporteerd over gegevens van 11 sites: Auby, Bray-et-Lû, Viviez (Frankrijk, Building Products), Vilvoorde (België, Building Products), Lyss-Wiler (Zwitserland, Building Products), Gatterstädt, (Duitsland, Building Products), Bratislava (Slovakije, Building Products), Qingyuan (China, Thin Film Products), Suzhou TM (China, Technical Materials), Port-Elisabeth Young Park (Zuid-Afrika, Automotive Catalysts). Eén site werd toegevoegd aan de scope van de rapportering: Rayong (Thailand, Automotive Catalysts). Dit brengt het totale aantal rapporterende sites op 49.

De informatie in deze toelichting heeft uitsluitend betrekking op Umicore-werknemers. Ze bevat geen gegevens over de gezondheid op het werk bij de onderaannemers. Meer informatie over het beleid van Umicore inzake gezondheid op het werk vindt u in de overeenkomstige sectie op pagina 69.

GEGEVENS VOOR DE GROEP

	EENHEID	2013	2014	2015	2016	2017
Blootstellingsgraad 'alle biomarkers geaggregeerd' ⁽¹⁾	%	2,6	1,8	2,3	3,2	2,7
Blootstellingsgraad lood (bloed) ⁽²⁾	%	0,9	1,0	0,8	0,5	0,5
Blootstellingsgraad arseen (urine) ⁽²⁾	%	1,6	1,1	1,3	2,0	1,0
Blootstellingsgraad kobalt (urine) ⁽²⁾	%	10,7	7,3	8,7	9,0	6,0
Blootstellingsgraad cadmium (urine) ⁽²⁾	%	1,0	0,6	1,1	1,4	0,7
Blootstellingsgraad nikkel (urine) ⁽²⁾	%	1,1	0,3	1,3	2,0	1,4
Blootstellingsgraad indium (bloed) ⁽²⁾	%	-	-	-	11,3	14,2
Mensen met platina overgevoeligheid	aantal	4	4	0	1	1
Mensen met door lawaai veroorzaakt gehoorverlies	aantal	3	5	2	4	0
Mensen met contactdermatitis	aantal	2	2	3	0	2
Mensen met beroepsmatige astma door andere producten	aantal	0	0	1	0	0
Mensen met musculoskeletale aandoeningen	aantal	5	14	7	7	8

(1) Verhouding tussen het aantal monitoringresultaten die de streefwaarden van Umicore voor relevante gevaarlijke stoffen overschrijden, en het totale aantal monitoringresultaten.

(2) De blootstellingsratio voor een specifiek metaal wordt gedefinieerd als de verhouding tussen het aantal medewerkers bij wie het resultaat van de biologische monitoring hoger ligt dan de streefwaarde, en het totale aantal blootgestelde werknemers. De streefwaarden van Umicore steunen op recente, 'peer review' wetenschappelijke gegevens die geregeld worden geherëvalueerd indien nieuwe data beschikbaar zijn.

Umicore heeft zich tot doel gesteld om tegen 2020 de biomarkers voor blootstelling aan de hierna vermelde metalen niet te overschrijden. De volgende drempelwaarden werden gedefinieerd:

- **Cadmium:** 2 microgram per gram creatinine in urine.
- **Lood:** 30 microgram per 100 ml bloed.
- **Kobalt:** 15 microgram per gram creatinine.
- **Indium:** 1 microgram per liter plasma.
- **Arseen en nikkel:** 30 microgram per gram creatinine.
- **Platinazouten:** geen nieuwe gevallen van overgevoeligheid voor platinazout.

Het aantal beroepsziekten is het aantal werknemers met een tijdens deze rapportagecyclus voor het eerst gediagnosticeerde beroepsziekte of met werkgerelateerde symptomen.

In 2017 werden in totaal 5.389 biologische stalen afgenomen bij werknemers die op het werk worden blootgesteld aan een van de hogergenoemde metalen (behalve platinazouten). Het resultaat van 145 metingen lag boven de interne drempelwaarde. Dit brengt de totale overschrijdingsgraad op 2,7% (tegenover 3,2% in 2016). Alle op het werk aan metalen blootgestelde werknemers, worden regelmatig opgevolgd door een bedrijfsarts.

SOCIALE VERKLARINGEN

LOOD

Beroepsgebonden blootstelling aan lood is een potentieel gezondheidsrisico, vooral in de business group Recycling. In totaal werd bij 7 van de 1.294 blootgestelde werknemers een hogere waarde dan de drempelwaarde van 30µg/100 ml gemeten. Dit brengt de overschrijdingsgraad voor de blootstelling aan lood op 0,5%, net zoals in 2016.

De meeste overschrijdingen werden genoteerd in de loodraffinerij van Hoboken (België, Recycling). Naast een strikt beleid voor ademhalingsbescherming wordt extra ventilatie geïnstalleerd om de blootstelling op de werkvloer verder te beperken. Alle werknemers volgen een gedetailleerd medisch toezichtsprogramma.

ARSEEN

Blootstelling aan arseen is mogelijk in de business groups Energy & Surface Technologies en Recycling. In 2017 had 1% van de 862 aan arseen blootgestelde werknemers te hoge urinewaarden. In 2016 was dat nog 2,0%.

Alle werknemers met beroepsmatige blootstelling aan arseen worden onderworpen aan een medisch toezichtsprogramma om hun gezondheidstoestand van nabij te volgen.

KOBALT

In totaal zijn 1.008 medewerkers op het werk blootgesteld aan kobalt, voornamelijk in de business group Energy & Surface Technologies. Bij 60 werknemers (6%) werd de drempelwaarde overschreden. Dit is een daling tegenover de 9% van 2016. In de businessunit Rechargeable Battery Materials steeg het aantal blootgestelde werknemers met meer dan 25%. Toch noteerden we in deze businessunit een aanzienlijke daling van het aantal overschrijdingen, namelijk van 49 in 2016 naar 20 in 2017.

De sites in Cheonan (Korea, Energy & Surface Technologies) hebben in het voorbije jaar veel geïnvesteerd in verbeterde ventilatiesystemen en een verbeterde compliance met programma's voor ademhalingsbescherming en maatregelen voor orde en netheid. Anderzijds steeg het aantal overschrijdingen in de businessunit Cobalt & Specialty Materials van 28 in 2016 naar 40 in 2017. Dit was hoofdzakelijk te wijten aan een toegenomen blootstelling in de sites van Olen (België, Energy & Surface Technologies) en Fort Saskatchewan (Canada, Energy & Surface Technologies). Om de blootstelling weer te doen dalen heeft de businessunit een actieplan ontwikkeld dat ondermeer technische maatregelen en verbeterde orde en netheid inhoudt alsook actiepunten tot verbeterd individueel gedrag van werknemers.

De business units Cobalt & Specialty Material en Rechargeable Battery Materials hebben Umicore's gezondheidsrichtlijn voor werknemers blootgesteld aan kobalt geïmplementeerd. Deze richtlijn specificeert zowel het medisch toezicht als de biologische monitoring.

CADMIUM

Beroepsgebonden blootstelling aan cadmium vormt een potentieel gezondheidsrisico in de business groups Energy & Surface Technologies en Recycling. Cadmium in de urine is een uitstekende biomarker voor de totale blootstelling gedurende de ganse loopbaan. In 2017 waren in totaal 454 werknemers op het werk blootgesteld aan cadmium.

Bij slechts 3 medewerkers werd een hogere urinair cadmiumgehalte gemeten dan de streefwaarde. In 2016 waren er dat nog 7. Dit betekent een overschrijdingsgraad van 0,7% (tegen 1,4% in 2016).

NIKKEL

In de business groups Energy & Surface Technologies en Recycling worden werknemers blootgesteld aan nikkel. In 2017 ging het in totaal om 1.447 werknemers. In 2017 werd bij 20 van de blootgestelde werknemers de streefwaarde overschreden, wat resulteerde in een overschrijdingsgraad van 1,4% tegenover 2% in 2016.

Voor de sites in Jiangmen (China, Energy & Surface Technologies) en Cheonan (Korea, Energy & Surface Technologies) werd eendaling van de overschrijdingen van de streefwaarden voor nikkel vastgesteld. Deze dalingen zijn vergelijkbaar met de kobaltblootstelling (cf. hierboven).

De site in Wickliffe (VS, Energy & Surface Technologies) noteerde 14 overschrijdingen. Deze site organiseerde pas voor het eerst een biologische monitoring campagne. De resultaten hielpen de site om zijn stofbeheerprogramma verder te verfijnen met verbeteringen aan ventilatiesystemen en programma's rond het dragen van persoonlijke beschermingsmiddelen.

Alle aan nikkel blootgestelde werknemers volgen een gedetailleerd medisch toezichtsprogramma.

SOCIALE VERKLARINGEN

INDIUM

Recente 'peer review' literatuur toont duidelijk aan dat beroepsmatige blootstelling aan indium en indiumtinoxide gevolgen kan hebben voor de gezondheid, vooral ter hoogte van het ademhalingsstelsel. Umicore heeft bijgedragen aan deze verbeterde wetenschappelijke kennis door haar samenwerking met het NIOSH (VS – National Institute of Occupational Safety and Health) dat van 2012 tot 2016 een evaluatie deed van de gezondheidsrisico's in de site in Providence (VS, Energy & Surface Technologies). Op basis van deze wetenschappelijke data heeft Umicore een streefwaarde voor indium gedefinieerd van 1 microgram per liter plasma. Indium in plasma is een biomarker voor de totale blootstelling gedurende de ganse loopbaan.

In 2017 waren 324 werknemers beroepsmatig blootgesteld aan indium; 14,2% van hen registreerde een overschrijding voor indium in plasma. Al deze resultaten werden vastgesteld op de site in Providence (VS, Energy & Surface Technologies). In de voorbije jaren heeft de NIOSH-evaluatie bevestigd dat op deze site een significante vermindering van de blootstelling op de werkvloer werd gerealiseerd; ook hier werden grondige medische toezichtsprogramma's ingevoerd. Eind 2017 werden de activiteiten op deze site stopgezet.

PLATINAZOUTEN

In de business groups Catalysis en Recycling worden werknemers blootgesteld aan platinazouten.

In 2017 noteerden we 1 werknemer die een overgevoeligheid aan platinazout ontwikkelde op de site van Port Elisabeth (Zuid-Afrika, Catalysis). Alle werknemers blootgesteld aan platinazouten worden opgevolgd volgens een gezondheidsprogramma gebaseerd op een gezondheidsrichtlijn van Umicore. Deze werknemers worden ook regelmatig getest op overgevoeligheid voor platinazouten.

ANDERE BEROEPSGERELATEERDE AANDOENINGEN

In 2017 ontwikkelden 2 werknemers een beroepsgerelateerde contactdermatitis; daarnaast ontwikkelden 8 werknemers een spier- en gewrichtsaandoening als gevolg van hun beroepsactiviteit. Alle betrokkenen worden gevolgd door een arbeidsgeneesheer.

In 2017 hebben de medische afdelingen van de Belgische Umicore vestigingen in samenwerking met de HR-organisatie een programma ontwikkeld en geïmplementeerd Rond burn-out sensibilisatie. Umicore werd de voorbije jaren geconfronteerd met diverse burn-outgevallen die langdurige ziekteperiodes als gevolg hadden, met impact op zowel het individu als de organisatie. Het actieplan bestaat uit primaire preventie van burn-out, in combinatie met de vroegtijdige herkenning van symptomen en ondersteuning voor medewerkers die uitvallen ten gevolge van een burn-out. Tot de concrete acties behoren bewustmakingscampagnes via folders, workshops en informatiesessies en training voor supervisors. Vergelijkbare programma's werden geïmplementeerd in Umicorevestigingen in andere landen, zoals Duitsland.

S7 VEILIGHEID OP HET WERK

Voor 2017 zijn in totaal 91 geconsolideerde sites opgenomen in de veiligheidsrapportering, waarvan 54 industriële sites. In dit aantal zijn dus ook commerciële kantoren opgenomen. De sites van de gedesinvesteerde businessunit Building Products zijn niet in de rapportering opgenomen.

Meer informatie over het veiligheidsbeleid van Umicore vindt u in de overeenkomstige sectie op pagina 66.

Deze toelichting heeft uitsluitend betrekking op de werknemers van Umicore. Veiligheidsgegevens bij onderaannemers worden afzonderlijk gerapporteerd. Umicore streeft naar nul ongevallen met werkverlet tegen 2020.

GEGEVENS VOOR DE GROEP

	EENHEID	2013	2014	2015	2016	2017
Dodelijke ongevallen	aantal	0	2	0	1	0
Dodelijke ongevallen onderaannemers	aantal	0	0	0	0	0
Ongevallen met werkverlet	aantal	35	37	47	59	51
Ongevallen met werkverlet onderaannemers	aantal	22	11	9	15	22
Frequentiegraad		2,08	2,16	2,66	3,34	3,01
Aantal verloren kalenderdagen	aantal	1.726	16.122	2.134	9.848	1.590
Ernstgraad		0,10	0,94	0,12	0,56	0,09
Registreerbare ongevallen zonder werkverlet	aantal	146	112	148	127	138
Frequentiegraad RI		8,67	6,53	8,38	6,78	8,15
Verhouding aantal sites zonder LTA/ totaal aantal rapporterende sites	%	79	84	84	84	84
OHSAS 18001 gecertificeerde sites	%	32,8	40,0	36,6	41,7	51,0

SOCIALE VERKLARINGEN

Werknemer van Umicore: iemand die deel uitmaakt van het totale personeelsbestand van Umicore. Een werknemer van Umicore kan een voltijdse, deeltijdse of tijdelijke werknemer zijn.

Onderaannemer: iemand die geen deel uitmaakt van het totale personeelsbestand van Umicore en die diensten verleent aan Umicore op één van haar sites volgens contractuele voorwaarden.

Dodelijk ongeval: een werkgerelateerd ongeval met dodelijke afloop.

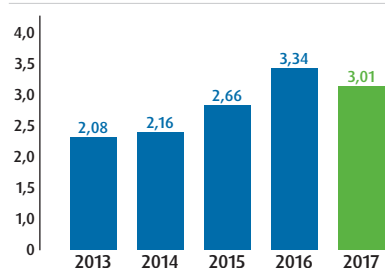
Ongeval met werkverlet (LTA = lost time accident): een werkgerelateerd ongeval waarbij de werknemer niet kan werken gedurende meer dan één ploegdienst.

Registreerbaar letsel (RI = recordable injury): een werkgerelateerd letsel dat leidt tot meer dan één eerstehulpbehandeling of tot een aangepast werkprogramma, met uitzondering van ongevallen met werkverlet.

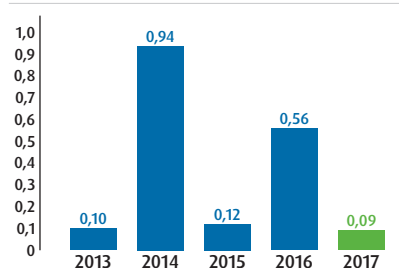
Frequentiegraad: aantal ongevallen met werkverlet per miljoen gewerkte uren.

Ernstgraad: aantal verloren kalenderdagen als gevolg van een ongeval met werkverlet per duizend gewerkte uren. Ongevallen op de weg van en naar het werk zijn niet opgenomen in de veiligheidsgegevens.

FREQUENTIEGRAAD

ERNSTGRAAD

REGIONALE GEGEVENS

	EENHEID	EUROPA	NOORD-AMERIKA	ZUID-AMERIKA	AZIË/OCEANIË	AFRIKA	UMICORE GROUP
Ongevallen met werkverlet	aantal	43	3	0	5	0	51

GEGEVENS VOOR DE BUSINESS GROUPS

	EENHEID	CATALYSIS	ENERGY & SURFACE TECHNOLOGIES	RECYCLING	CORPORATE	UMICORE GROUP
Dodelijke ongevallen	aantal	0	0	0	0	0
Ongevallen met werkverlet	aantal	4	12	34	1	51
Verloren kalenderdagen	aantal	106	320	1.157	7	1.590

In 2017 werden in totaal 51 ongevallen met werkverlet (LTA's) genoteerd, tegenover 59 in 2016. Dit resulteerde in een frequentiegraad van 3,01 (tegenover 3,34 in 2016) en een ernstgraad van 0,09. Het aantal registreerbare letsels (RI's) steeg van 127 in 2016 naar 138 in 2017. De frequentiegraad voor registreerbare letsels bedroeg 8,15 in 2017 (tegenover 6,78 in 2016).

In totaal werden 22 ongevallen met werkverlet geregistreerd voor onderaannemers. In 2016 waren er dat 15.

In 2017 werkte 84% van de rapporterende sites zonder ongeval met werkverlet. Dit is een status quo ten opzichte van 2016. 51% van de sites had het OHSAS 18001-certificaat (arbeidsveiligheid en -gezondheidsbeheersysteem) tegenover 42% in 2016.

43 ongevallen met werkverlet, of 84% van het totale aantal ongevallen met werkverlet, deden zich voor in Europa. Hiervan vonden er 30 plaats op Belgische en 10 op Duitse sites. In Noord- en Zuid-Amerika waren er 3 ongevallen; in de regio Azië-Pacific werden 5 ongevallen geregistreerd.

SOCIALE VERKLARINGEN

In 2017 registreerde de business group **Catalysis** 4 ongevallen met werkverlet, allemaal in de businessunit Automotive Catalyst. De business unit Automotive Catalysts blijft continu technische verbeteringen doorvoeren en gaat in alle vestigingen verder met SafeStart®-programma voor veilig gedrag. Dit programma focust op zowel gewoontegedrag als onbedoeld (on)veilig gedrag. Alle productiesites van Automotive Catalysts moeten gecertificeerd zijn voor het OHSAS 18001-beheersysteem. Eind 2017 hadden de sites in Port Elizabeth (Zuid-Afrika), Tsukuba en Himeji (Japan) vijf jaar lang gewerkt zonder enig ongeval met werkverlet of registreerbare letsels bij personeel van Umicore en zonder ongevallen met werkverlet bij onderaannemers. Op de site van Rayong (Thailand, met inbegrip van de constructiesite) had zich ruim 3 jaar lang geen enkel ongeval met werkverlet of registreerbare letsels voorgedaan bij werknemers van Umicore en geen enkel ongeval met werkverlet bij onderaannemers op de site.

De business group **Energy & Surface Technologies** registreerde 12 ongevallen met werkverlet, waarvan 4 in de businessunit Cobalt & Specialty Materials, 4 in de businessunit Rechargeable Battery Materials, 3 in de businessunit Electro-Optical Materials en 1 in de businessunit Electroplating. De stijging van het aantal ongevallen met werkverlet in businessunit Rechargeable Battery Materials valt samen met het grote aantal nieuwe medewerkers op de site in Cheonan (Korea), in het kader van haar expansieprogramma. De businessunit heeft gepaste maatregelen genomen ter versterking van het zelf ontwikkelde 'safety leadership'-programma, dat op gedragsobservatie en risico-interventietechnieken gebaseerd is. De businessunit Cobalt & Specialty Materials zette een vergelijkbaar risicobesef- en competentieprogramma voort in verscheidene van zijn vestigingen. De site in Dundee (VK) werd erkend voor zijn uitstekende en volgehouden veiligheidsprestatie, met ruim 10 jaar zonder ongevallen met werkverlet of registreerbare letsels bij werknemers van Umicore en geen enkel ongeval met werkverlet bij onderaannemers. Beijing (China) en Tsukuba (Japan) werkten meer dan 5 jaar zonder ongevallen met werkverlet, registreerbare letsels bij werknemers van Umicore of ongevallen met werkverlet bij onderaannemers op de site. De site in Balzers (Liechtenstein) werkte meer dan 3 jaar zonder ongeval met werkverlet of registreerbare letsels bij werknemers van Umicore of ongevallen met werkverlet bij onderaannemers.

De business group **Recycling** noteerde 34 ongevallen met werkverlet. De businessunit Precious Metal Refining registreerde een ontgoochelende veiligheidsprestatie met 23 ongevallen met werkverlet. Om het tij te keren na deze zwakke veiligheidsprestatie heeft het sitemanagement in 2017 de campagne Safety@ Precious Metals Refining gelanceerd. De belangrijkste pijlers zijn passie voor veiligheid, zorg voor elkaar en teamwork. Het doel is een veiligheidscultuur te ontwikkelen en te onderhouden waar iedereen spontaan zorg draagt voor zijn of haar veiligheid én voor de veiligheid van de collega's. De campagne wordt ondersteund met praktische acties waar alle werknemers aan deelnemen. De businessunit Jewellery & Industrial Materials registreerde 6 ongevallen met werkverlet; bij de businessunit Technical Materials waren het er 4. Eind 2017 was de site van Vicenza (Italië) al meer dan 5 jaar actief zonder enig ongeval met werkverlet of registreerbare letsels bij werknemers van Umicore of een ongeval met werkverlet bij onderaannemers op de site.

Eén ongeval met werkverlet deed zich voor bij de algemene diensten en corporate kantoren met inbegrip van Group Research & Development.

S8 PROCESVEILIGHEID

In 2017 rondde Umicore haar project voor procesveiligheid op Groepsniveau af. Tot de belangrijkste resultaten behoren de goedkeuring en publicatie van alle standaarden en richtlijnen voor procesveiligheid, de ontwikkeling van een op maat gemaakte software voor het uitvoeren van risicoanalyses voor procesveiligheid, en evaluaties van de procesveiligheid in alle kritische vestigingen. Na de afronding van dit project maakt procesveiligheid nu deel uit van de structurele Group EHS management. De belangrijkste doelstellingen hierbij zijn de begeleiding en ondersteuning van de sites bij de implementatie van hun procesveiligheidsbeheer, het waarborgen van de kwaliteit van derisico-evaluaties en het onderhouden van een globaal netwerk voor procesveiligheid.. Nieuwe initiatieven in deze context zijn de volledige integratie van de procesveiligheid in het EHS compliance auditprogramma en de ontwikkeling van een gerichte driedaagse HAZOP-leadertraining. In Brazilië en België werden de eerste trainingssessies al gegeven.

Op Groepsniveau werden leading en lagging indicatoren voor de procesveiligheid gedefinieerd met het oog op de toekomstige rapporting.